

Yılmaz, A. (2021). Sessizlik arayışı: bir Wittgenstein okuması. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(41), 1491-1504.

DOI: 10.21550/sosbilder.883259
Araştırma Makalesi / Research Article

SESSİZLİK ARAYIŞI: BİR WITTGENSTEIN OKUMASI

Adem YILMAZ*

Gönderim Tarihi / Sending Date: 19 Şubat / February 2021

Kabul Tarihi / Acceptance Date: 5 Nisan / April 2021

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Ludwig Wittgenstein'in bakış açısından güncel entelektüel ortamın manzarasını çizmektir. Günümüz entelektüel iklimi sözcüklerin büyümesine kapılmışlığın ve düşünme ediminin yerini alan düşünme taklidinin hükmü altındadır. Bu durumun en önemli göstergelerinden biri entelektüel düzlemde karşılığını bulan "anlaşılmazlık duvarları"dır ki bunun karşılığı entelektüel çabanın Spinozist anlamda bir kibreye kapılmasıdır. Çalışma, entelektüel çabanın içine düştüğü bu "gürültü" ikliminin karşısına Wittgenstein ile kurduğu diyalogun çerçevesinde sessizliği ön plana çıkarmaktadır. Sessizlik, entelektüel çabanın içine düştüğü gürültü ikliminin edilginliğinin sona erdiği ânın eşigidir ve etkin bir biçimde içinde bulunulan zamanı anlama çabasının başlangıcıdır. Düşünce, bu koşulla, ezberlenmiş cümlelerin büyüleyici tekrarından kurtulacak ve öğretisel olmanın kolaycılığından, bedel gerektiren bir etkinliğe dönüşecektir.

Anahtar Kelimeler: Wittgenstein, sessizlik, entelektüel, düşünce

Searching for Silence: A Wittgensteinian Approach

ABSTRACT

The aim of this study is to clarify the current intellectual situation within the framework of Ludwig Wittgenstein's thoughts. The intellectual atmosphere of today is dominated by the magic of words and the act of thinking that imitates the thinking itself. One of the important indications of this situation is the "walls of incomprehensibility", which in the Spinozian sense correspond to the arrogance of the intellectual effort. The study emphasizes silence within the framework of its dialogue with Wittgenstein in the face of this "noisy" atmosphere in which intellectual effort falls. Silence is the threshold of the

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Ankara / TÜRKİYE, yilmazadem@yahoo.com

passivity of the noisy atmosphere in which the intellectual effort falls, and it is the beginning of the effort to comprehend the present effectively. With this situation, thinking will get rid of the fascinating repetition of memorized sentences and will turn into activity by being translated from the ease of being a doctrine.

Key words: Wittgenstein, silence, intellectual, thought

Giriş

Bir filozofla kurulan ilişkinin zeminini teşkil eden iki tür okumadan söz edilebilir. İlk okuma türü, filozofu bir tür monoloğa zorlayan, ona nefes alma imkânı dahi bırakmayan bir okumadır. Kaynağını, filozofun çağdaş deneyimlerimizde bir yeri olup olmadığı, bizim için (hâlâ) bir anlam ifade edip etmediği gibi kaygılardan alır. İkinci okuma türü ise, bir diyalogun önünü açar ve şu soruları kendine temel alır: “Şimdi”miz, filozofun gözünde nasıl bir anlama sahiptir? “Şimdi”nin aktörleri olan “biz”ler, filozofun gözünde neyiz? Güncel durumumuz onun düşüncesinde nasıl bir karşılık bulmaktadır (Adorno, 1993: 1; Zizek, 2008: 9)? Bir başka ifadeyle, acılarımız, düşüncelerimiz, arayışlarımız ve eylemlerimiz filozofun penceresinden nasıl görünüyor, sorusu okumayı bir yargılama seansından ibaret olmaktan çıkarıp deneyime dönüştürür, bir diyalogu olanaklı kılar. Yazı da, bu doğrultuda, yargılamanın neticesini gösteren bir mahkeme kaydı olmayı reddeder ve bir anlama çabasının mekânına dönüşür.

Bu yazı da ikinci tür okumanın, bir diyalogun mekânı olma; çağdaş durumumuzun, “şimdi”mizin ve onu oluşturan politik ve toplumsal olguların Ludwig Wittgenstein’in gözünde ne ifade ettiğini ele alma çabasıdır. Nigel Pleasants’ın (1999: 1) ifade ettiği üzere, Wittgenstein’in felsefesi politik ve toplumsal konulara doğrudan müdahale eden bir içeriğe ve yönelime sahip değildir. Buna rağmen, bu yönde bir içeriği varsayan “Wittgensteinci” inşa çabaları söz konusudur. Bu inşacı çabaların, yukarıda sınıflandırılan okuma biçimlerinden ilkinde

tekabül ettiği söylenebilir. Toplumsal ya da politik bir Wittgensteinci kuram oluşturmak, her şeyden önce, onun düşüncesinin “bugün için hâlâ bir anlam ifade ettiği” yargısına dayanır ki bu filozofun düşüncelerinin nesneleştirilmesi, kibirle yoğurulması anlamına gelmektedir.

Fakat bu durum, Wittgenstein’in politik ve toplumsal konulardan tümüyle bağımsız bir yerde durduğu anlamına gelmez. Nitekim Pleasants, gönderme yapılan çalışmasında Wittgenstein’in felsefe eleştirisi ışığında, çağdaş eleştirel toplum kuramlarını bir tür sorgulamaya tabi tutabilmiştir. Bu yazı ise, Wittgenstein’in günümüz toplumsal ve politik yaşamına bakışına dair bir anlatı sunma amacındadır; onu nesneleştirme çabası olmaktan ziyade, onunla diyalog kurmayı ve güncel durumumuzun onun gözünde yarattığı manzarayı tarif etmeye çalışacaktır.

“Ayartıcı Cümleler” Yığını Olarak Felsefe

Salman Rushdie’nin (2018: 176) *Altın Ev*’deki karakterlerinden Apu, bir protesto sırasında Ghandi’ye ait şu “bilindik” sözle karşılaşır: “Önce seni görmezden gelirler, sonra falan filan, sonra kazanırsın”. Ardından kendisine eşlik eden arkadaşına şunları söyler: “Bunu asla söylemedi. (...) Bir internet mim’i bu, ama ne yapacaksın, kimsenin bir şey bildiği yok, dediğim gibi, bir şeyler bilmek de kimsenin umurunda değil artık”. Devamında da ekler Apu: “Etkileyici bir şey, internetin herkesi filozof yaptığını görmek”. Apu’nun dile getirdiği husus, internet sayesinde hemen herkesin “filozof” olabilmesi ya da felsefe yapabilmesi, bir diğer ifadeyle, “felsefe”nin kitleselleşmesi “şimdi”mizin en gözle görülür olgularından biridir.

Bu denli yaygın bir “felsefe”nin varlığı karşısında Wittgenstein’in (2013: 61) söyleyebileceği şey şudur: “Felsefe bir öğreti değil, bir etkinliktir”. Felsefe, içeriğinin ötesinde, bir öğreti olarak kabul edildiği içindir ki hem felsefenin tanımı görecelileşmekte hem de ifadeler, cümleler kullanımlarından bağımsız bir şekilde ele

alınabilmektedir. Bu bağlamda sondan devam edilecek olursa, Wittgenstein için bir cümle, anlamını bir parçası olduğu dilden aldığı hatırlamak gerekir: “Cümlelerin, denebilir ki bir dil sisteminin bir parçası olarak yaşamı vardır: Oysa kişi, cümleye yaşam vereni, cümleye eşlik eden, esrarlı bir alandaki bir şey gibi hayal etme ayartmasına kapılır” (Wittgenstein, 2011: 8). Apu’nun karşılaştığı “bilindik” cümlelerde de olan budur: Cümlelerin her birinin söyleyeninden, bağlamından, anlamından bağımsız bir kullanımı, bu kullanımın yol açacağı “ayartma”yı öncelikli kılar. Bu ayartmanın bizzat kendisi yoluyla dile gelen ifade, olduğu hâliyle “anlam” yüklü kabul edilir. Wittgenstein açısından bu durum, yani bir cümleye onun anlamının da eşlik ettiğine dair kabul, bir yanılısamadır; kurtulunması gereken bir yanılısama (Wittgenstein, 2019: 50). Dolayısıyla, Wittgenstein açısından “şimdi”mizin yaygınlaşmış “felsefe”si bir ayartmalar bütününden ibarettir. Dile getirilen cümlelerin anlamlarının dert edilmediği, söylenenin içeriğine dair herhangi bir kaygının söz konusu olmadığı bir yanılısamar gürültüsü karşısında Wittgenstein’in felsefesi, sessizliği talep etmektedir. Onun bir etkinlik olarak tanımladığı felsefesi, her şeyin söylenebilir olduğu, her şeyin söylendiği güncel durumumuzda, felsefenin “ayartıcı” cümleler çoğulluğundan oluşmuş bir öğretiyeye indirgenmesine karşı çıkıştır. “Şimdi”miz, bu anlamda, tımturaklı sözler yığınının bir sınır çizmenin ihtiyacı içindedir.

Bu ihtiyacın bir diğer boyutu da, felsefenin tanımının ve içeriğinin “görecelileşmesi”, yani anlaşılmaz kılınmaz. Nitekim yaygınlaşmış felsefenin taraftarları onu, ayartıcı ve karmaşık cümlelerin oluşturduğu “iyi yaşam öğretisi” olarak görebilmektedir. Bir başka ifadeyle, bir öğreti olarak felsefe, ayartıcı “felsefi” cümlelerden ibaret olarak görüldüğünde, karmaşıklık, bulanıklık, jargon bizatihi felsefenin kendisi kabul edilir. Wittgenstein, günümüz entelektüel dünyasını kapsayan bulanıklığı, kibir kokan jargon fetişizmini “saçmalıklarla” suçlardı, büyük olasılıkla. Şöyle ki, neredeyse salt felsefe tarihiyle özdeş

görüldüğü günümüzde felsefe, kendisine jargonda, bulanık ve karmaşık cümlelerde sığınak bulmuştur: Anlaşılmazlık, felsefenin evine dönüşmüştür. Anlaşılmazlığın inşası, Wittgenstein'in (2019: 68) ifade ettiği üzere, felsefe yapanların "hep bir sembolizm miti ya da bir zihinsel süreç miti üretmek tehlikesi içinde" olmalarıyla gerçekleşir. Bu mit, anlaşılmazlığın yuvası olarak, yanlış cümlelerden ya da sorulardan öte, saçmalık üretir: "Bu yüzden de bu türden soruları hiçbir şekilde yanıtlamayız" (Wittgenstein, 2013: 47).

Wittgenstein'in "şimdi"imizi kapsayan ve felsefeyi katleden bulanıklığa ve saçmalığa karşı önerisi şudur: Felsefe bir etkinlik olarak, felsefeye, dile sızan saçmalıkları, bulanıkları saptamalı (Wittgenstein, 2013: 47) ve "herkesin bildiği ve herkesin kabul edeceği şeyler" (Wittgenstein, 2010: 68) söylemelidir. Bu anlamda felsefe, ayartıcı cümlelerin, iyi yaşam öğretilerinin insanlarda yarattığı büyülenmeye karşı bir mücadeledir (Wittgenstein, 2011: 32). İnternetin herkesi filozof yaptığı bugün bu mücadele, Wittgenstein'in dile getirdiği dönemden çok daha yaşamsal bir öneme sahiptir. Muazzam bir ayartıcı cümleler yığını, karmaşık ifadeler ve ağdalı metinler gürültüsü altında sessizliği aramak, ona sığınmak gereklidir. Wittgenstein'in söyleyebileceği üzere, bugün sorun felsefenin anlaşılmazlığa, jargona mahkûm edilmesidir. Bu sorun karşısında bu soruna uygun bir şekilde tutum alınabilir. Bu tutum da Wittgenstein'in (2017: 151) ifade ettiği üzere, "sorunu ortadan kaldıran" bir tutum olacaktır: Sessizliği talep etmek, sessizliği haykırmaktır bu tutum. Anlaşılmazlığın gürültüsü karşısında sessizliği, bulanıklığın karşısında açıklığı, karmaşıklık karşısında basitliği talep etmek, öne sürmek ve bunda ısrar etmektir. Bu tutum, günümüz felsefecilerine sinmiş olan "kibri" de alaşağı edecektir.

Sessizlik Talebi

Sessizliği talep eden bir felsefi etkinliğin ilk hedefi, bizatihi bu etkinliği gerçekleştirenin kendisidir (öyle de olmalıdır). Bu saptamanın

felsefi içeriminin yanı sıra, güncel durumumuzu ilgilendiren iki boyutu daha vardır. İlk Wittgenstein’in kendi yaşamıyla ilişkilidir; ikincisi ise, Türkiye’de hüküm süren entelektüel ve akademik iklimle ilgilidir. İlk boyutla devam edilecek olursa, değinilen saptamanın etik içeriği, her şeyden önce, Wittgenstein’in felsefi çalışmalarıyla tezat oluşturuyor gibi görülebilir. Nitekim *Tractatus*’ta (Wittgenstein, 2013: 167), açıkça etiği ve estetiği aşkın, “değer taşıyan bir değer olarak” dünyanın dışında konumlandırmış; bu iki değer hakkında da konuşulamayacağını ifade etmiştir: “(...) Etikte hiçbir tümce bulunmaz”. Bununla birlikte, felsefenin Wittgenstein için bir öğreti değil, etkinlik olduğunu hatırlamak önemlidir. Raymond Geuss’un da (2019: 254-255) dile getirdiği üzere, Wittgenstein için felsefi etkinlik içindeki tutum değiştirmenin, “yanıldım” demenin sahip olduğu etik değerler, manevi kaygılar üzerinde bir etkisi yoktur. Dolayısıyla, filozofun manevi ilgileri ve etik kaygıları, kendi felsefi etkinliği dışında bir öneme sahiptir. Wittgenstein bu anlamda, kendi ahlâkî seçimlerini ciddiye alan, kendini fazla önemseyen, felsefi yanılgılarını yaşamlarında “düşünülmeyecek” şey hâline getiren düşünürlerden ayrılır. Bir diğer ifadeyle, felsefi yanılgılarını etik tutumunu etkileyecek bir “özür” olarak görmez. Böylelikle, ilk bakışta tezatmış gibi görünen hususun, Wittgenstein için anlamsızlıktan ibaret olduğu söylenebilir.

Felsefi uğraşısına dair tutumunun aksine Wittgenstein, kendi yaşamında “olduğu şeyde” ısrar eden bir kararlılığa sahiptir: “‘Yalnızca kendini düzelt’ diyecekti Wittgenstein (aktaran Monk, 2005: 45) daha sonra birçok arkadaşına, ‘dünyayı düzeltmek için yapabileceğin tek şey bu’”. Benzer bir şekilde, “devrimci, kendinde devrim yapabilen olacaktır” diye yazar *Kültür ve Değer*’de (Wittgenstein, 2017: 174). Bu husus, Wittgenstein’in kendi yaşamıyla felsefi etkinliği arasında bir tür köprü gibidir. Kendi yaşamından bir parçayı, felsefi etkinliğinin özü kılmıştır, bir diğer ifadeyle: “Felsefe üstünde çalışmak -birçok bakımdan mimarlık çalışması gibidir- daha çok kendi üstünde çalışmaktır. Kendi

kavrayışın üstünde. Şeyleri nasıl gördüğün üstünde. (Ve onlardan ne beklediğin üstünde)”. Filozofun bu vurgusu, üzerinde dikkatle durulmayı hak etmektedir. Felsefi etkinliği, filozofun kendi üzerinde çalışması olarak görmek, bir tür kendini inşa etme çabasıdır; bir ölçüde de sessizliği koruma çabası. Nitekim kendi üzerine, felsefi kavrayış üzerine çalışma, onu anlaşılmasız öğretilerin çoğulluğundan kurtarma ile iç içedir. Ayartıcı cümlelerin, kibirli metinlerin gürültüsü arasında sessizliği kurmaktır. Gürültülerin arasındaki sessizlik, bulanık görüntülerin ardındaki açıklık... Bütün bunlar, filozofun her şeyden önce kendi derdini, kendi tutkusunu ve huzurunu aramasıyla, kendisini inşa etmesiyle ilgilidir.

Wittgenstein’in yerel düzeydeki güncel durumumuza bu pencereden bakışı, ona pek olumlu bir manzara sunmamaktadır. Sessizliği talep eden bir felsefi etkinliğin Türkiye’nin entelektüel ve akademik ortamında pek bir karşılığının olamadığı söylenebilir. Nitekim Şerif Mardin’in (1991: 263) değindiği üzere, “daemonic” tutkunun yoksunluğundan mustarip Türk aydınının önünde iki seçenek vardır: İdeologluk ya da dedikodu yazarlığı. Mardin’in (1991: 262-263) “insanın yaratıcı ve kahredici gücünün müşterek kaynağı” olarak tanımladığı “daemonic” tutku, aydının “içeriden” bir yaratımla, bakışla, içsel serüvenlerinin asıl konu olmasıyla ilgilidir. Hâliyle, “daemonic” tutkunun kendisini açığa vurmasına müsaade etmeyen bir toplumda, aydın dışsal olanlarla, başkalarıyla muhatap olmak zorunda kalır. Mardin’in (1991: 263) ifadesiyle, bu yüzden her sorunun kaynağının dışarıda arandığı, aslolanın hep başkalarının, yani “gürültünün” olduğu bir anlayış hüküm sürüp durmaktadır. Dışsal olanın gürültüsü içinde ayartıcı cümleler anlam kaygısının yerini alır, çünkü aslolan başkalarıdır; onlar üzerinde bir etki bırakmaktadır. “Bilindik” cümlelerin egemenliği altındadır “dışarı”. Bulanıklığın ve jargonun hükmünde felsefi olan bilindik olanın tekrarına indirgenir. Hatta anlaşılmasızlık duvarları ardında “felsefi” olanın ne olduğuna bile karar verilebilir. Böylesi bir zeminde aydın, kendini düzeltmek, salt kendinde devrim yapmak yerine

başkalarının eylemleri, fikirleri ile ilgilenir. Ya onları değersiz kılarak “dedikodu yazarlığına” öykünür ya da mevcut düzenin parçası bir “ideolog” olarak başkalarını “yontmaya” çalışır. Nihayetinde, gelinen noktada Wittgenstein’in penceresinden görünen manzara pek umut vaat etmiyor görünmektedir.

Anlaşılmazlığın Kibri

Wittgenstein’a (aktaran Monk, 2005: 93) göre, insanın en önemli meselesi kendisidir; “dışarı”da olup bitenler değil. Filozof için, dışsallığın hükmündeki manzarada süregiden gürültülerin, bulanıklığın ötesinde bir sessizliğin, sükûnetin arayışı önceliklidir. Nitekim dışsal olanın yol açtığı sorunlar her zaman için ikincildir; aslolan, “dünya ile sükûnet içinde yüzleşme”yi mümkün kılan benliktir, içselliktir (Monk, 2005: 93). Dolayısıyla, başkalarıyla olan ilişkinin, “görünürlüğün” önemli olduğu dışsallığa özgü “anlaşılma” kaygılarından uzaktır Wittgenstein. Bu kaygılar, dışsallığın olağan pratikleridir. Bir diğer ifadeyle, inşa ettikleri anlaşılma duvarları ardında “anlaşılmadıklarını”, muhataplarının onları “anlamadıklarını”, “anlamalarının da mümkün olmadığını” haykıranların gürültüsü bir tür fark edilme, görülme çabasıdır. Öyle ki, “anlaşılmadığını” haykırmak hem bir üstünlük ilişkisinin varlığına hem de bu üstünlüğün onaylanmasına duyulan ihtiyaca gönderme yapmaktadır: “Evet, beni anlamıyorsunuz. Beni anlamadığınızı, ne kadar anlatsam da anla(ya)madığınızı size söylemek istiyorum”.

“Anlaşılmazlığın” duvarları ardından çıkan hınç dolu bir gürültü...

Wittgenstein (2017: 127), bu gürültünün “saçmalığını” şöyle dile getirir: “Belli insanların bir odaya girmesini istemiyorsanız, odanın kapısına onlarda anahtarı bulunmayan bir kilit koyarsınız. Ama onlarla bu konuda konuşmak saçmadır – yine de odayı dışarıdan takdir etmelerini istemedikçe”. Böylesi bir takdire ihtiyaç duyan

“yaygınlaşmış” felsefi öğreti, kendi anlamsızlığını “anlaşılmazlığına” dizilen övgülerle gizleme çabasıdır. Elinde, “anlaşılmaz olmak” dışında bir şey kalmayan felsefenin, entelektüel etkinliğin, bu anlaşılmazlığı görünür kılarak kendi farkını olumlamak dışında yapabileceği bir şey yoktur. Kendisinin karikatürüne dönmüş olan bir felsefe ve onu oluşturan gürültüler yığını, anlaşılmaz oluşunun onayını, onu “anlamayanlardan” talep eder. O, bir bakıma, “küçümsediğinin” tutsağıdır. Bu tutsaklık anlaşılmazlığın kibrinin ve onu “anlamayanlarca” kendisine bahşedilen itibarın örtüsü ardına saklanır. Anlaşılmazlığın duvarları ardından seslenen kibir de, esasında, bu tutsaklığının nedeninden doğar: Aslında olduğunu iddia ettiği şey olmayışından, yani felsefenin, artık “felsefe” olmayışından.

Benedictus Spinoza’nın (2015: 96) ifade ettiği gibi, kibir “kendine kendinde bulunmayan bir yetkinlik” atfetme durumunda açığa çıkar. Günümüz felsefesinin bulanıklığa, gürültüye ve anlaşılmazlığa olan ihtiyacı ve tüm bunlardan oluşan kibrinin kaynağında böylesi bir “yetkinsizlik” yer almaktadır. Wittgenstein’in felsefesi, tam da bu noktada, bu yetkinsizliğin ifşası yoluyla, kibrin alaşağı edilmesi, gürültülerin ve bulanıklığın sonlanmasını ifade eder. Bu, öğreti olarak felsefenin, “dil biçimlerimizin yanlış yorumlarıyla ortaya çıkan” sorunlarla yarattığı derinlik yanılışının, onun ayartıcı derinliğinin sarsılmasıdır: “Felsefe, zekâmızın dil aracılığıyla büyülenmesine karşı bir mücadeledir” (Wittgenstein, 2006: 67). Bu büyüleniş, yukarıda değinilen ayartıcı ifadelerin oluşturduğu gürültülerin, bulanıklığın olanaklılık koşuludur. Nitekim Wittgenstein’in (2006: 120) aktardığı üzere dildeki bir ifadeyi, daha “karmaşık” olan bir başkasıyla ikame etme işleminde büyülenişin kaynağı olan bir yanılış söz konusudur: Böyle yaparak “biz sanki anlamın tonlarına ilişkin konuşuyormuşuz” gibiyizdir. Kullanılan ifadelerle değiştiğine ikna olunan anlam yoğunlukları, son kertede, anlaşılmazlığın inşasına katkıda bulunur. Wittgenstein’in penceresinden “bugün”e bakıldığında, anlam yığınlarının tüm bulanıklığı

ve tüm kibriyle kendini ifşa ettiği görülmektedir. Bu yığının yarattığı dayanılmaz gürültüye Wittgenstein'in vereceği yanıt muhtemelen pencereyi kapatıp perdeyi çekmek olurdu.

Sonuç

Wittgenstein'in baktığı bugünün penceresinde bir öğreti olarak felsefenin geldiği nokta, muhatabını büyülemenin derdindeki ayartıcı cümleler çoğulluğu ve bu çoğulluğun yarattığı gürültüdür. Bu gürültünün sürekliliğini sağlayan şey ise, belli düşüncelerin aktarılması ve ezberlenmesinden ibaret bir felsefe anlayışıdır. Düşünmek, bugün için, aktarmaktır; yinelemektir. Yinelemenin ve aktarımın gücüne sığınan ve böylece anlaşılmazlığın duvarlarını sağlamlaştıran bir felsefe öğretisi ve eğitimi güncelliğimize nüfuz etmektedir. Nitekim gürültünün, bir şeyler söyleme ihtiyacının söylenenin içeriğine dair kaygıyı önemsizleştirdiği bir “şimdi”de söyleme ediminin kendisi, anlaşılmazlığın bir parçası olarak “anlam” ifade etmektedir. Günümüz felsefe “oyunu”nun temel kuralı budur.

Bu oyun içerisinde, Terry Eagleton'ın (2006: 2) dile getirdiği üzere, “eski fikirlerle oynamaktan başka bir şey” yapılmamaktadır: “(...) ve bu, Foucault ve Lacan'ın daktilolarının başına ilk oturularından beri çarpıcı biçimde değişmiş bir dünyada oluyor”. Bir başka ifadeyle, “Foucaultcu” ya da “Lacancı” olmanın muteber bir entelektüel birikimin kanıtı sayıldığı bir çerçevede, düşünmek bu düşünürlerden birine katılmak ya da katılmamakla sınırlanmış gibidir. Görülen o ki salt dışsallığın hükmündeki bir düşünme “bildiğini göstermek” ve bununla anlaşılmazlığın bir parçasını olmakla eş değerdir: Ben biliyorum; benim bildiğimi görün.

Düşünmek yerine, düşünmenin taklidiyle yetinmek... Foucaultların, Lacanların taklitlerinin o kibirli uğultusu karşısında, düşünce bir inzivaya ihtiyaç duymaktadır: Bir inzivaya ihtiyaç var; fakat inziva gösterisine değil. Anlaşılmaz olmanın, anlaşılmama hâline dair

yakınmanın yerini düşüncenin, bir etkinlik olarak felsefenin alması gereklidir. Wittgenstein'in (2017: 128) aktardığı üzere, anlaşılmaçılığı bir madalya gibi taşıyıp bu madalya için övgü beklemek yerine sükûnetin hafifliğine sığınmak, bu sığınağı da, salt bu hafifliği arayanların anlayacağı bir işaretle kurmak gerekiyor: "Yapılacak en iyi şey şudur: kapılara yalnızca onu açabilecek olanlara cazip gelecek, diğerlerinin dikkatini çekmeyecek bir kilit koymak". Sessizlik gösterisini değil, sessizliği arayanların anlayabileceğı bir işarettir bu kilit. Wittgenstein, tam da bu yüzden, sessizliğe çağırır bizi. Bu sessizliğe, "olduğı şeyi" inkâr etmeyecek (Monk, 2005: 45), kendini örtbas etmeyecek bir kararlılık da eşlik edecektir.

Bilgi Notu

Makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Yapılan bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Kaynakça

- Adorno, T. W. (1998). *Hegel three studies*. (Çev: S. W. Nicholzen), The MIT Press.
- Eagleton, T. (2006). *Kuramdan sonra*. (Çev: U. Abacı), Literatür Yayınları.
- Geuss, R. (2019). *Konuyu değıştirmek Sokrates'ten Adorno'ya felsefe*. (Çev: İ. Yıldız), Dipnot Yayınları.
- Mardin, Ş. (1991). *Türkiye'de din ve siyaset*. İletişim Yayınları.
- Monk, R. (2005). *Ludwig Wittgenstein dâhinin görevi*. (Çev: B. Kılıçer, T. Er), Kabalcı Yayınevi.
- Pleasants, N. (1999). *Wittgenstein and the idea of a critical social theory a critique of Giddens, Habermas and Bhaskar*. Routledge.
- Rushdie, S. (2018). *Altın ev*. (Çev: B. Kovulmaz), Can Yayınları.

Spinoza, B. (2015). *Kısa inceleme*. (Çev: E. Ayhan), Dost Kitabevi Yayınları.

Wittgenstein, L. (2006). *Felsefî soruşturmalar*. (Çev: D. Kanıt), Totem Yayıncılık.

Wittgenstein, L. (2011). *Mavi kitap kahverengi kitap*. (Çev: D. Şahiner), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Wittgenstein, L. (2013). *Tractatus logico-philosophicus*. (Çev: O. Aruoba), Metis Yayınları.

Wittgenstein, L. (2017). *Kesinlik üstüne + Kültür ve değer*. (Çev: D. Şahiner), Metis Yayınları.

Wittgenstein, L. (2019). *Zettel*. (Çev: D. Şahiner), Fol Yayıncılık.

Zizek, S. (2008). *1968*. (Çev: S. Gürses), Encore Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

This article aims to provide a narrative about Wittgenstein's view of today's social and political life; rather than being an effort to objectify his thoughts. To objectify a philosopher's thinking is to memorize and to repeat it, which means that thinking consists of the history of philosophy. Wittgenstein's philosophy demands silence in the face of the noise of illusions where the meanings of the sentences are not worried about and there is no concern about the content of what is said. His philosophy, which he defines as an activity, opposes the reduction of philosophy to a doctrine consisting of a plurality of "seductive" sentences, in our current situation where everything can be said and everything is said.

A philosophy that has turned into a caricature of itself, and the mass of noises that make up it, demands confirmation of its incomprehensibility from those who "don't understand" it. It is, in this manner, a prisoner of what it "despises." This captivity is hidden behind the arrogance of incomprehensibility and the dignity bestowed upon it by those who "don't understand" it. The arrogance that speaks behind the walls of incomprehensibility is, in fact, the reason for this captivity: because it is not what it claims to be, that is, philosophy is no longer "philosophy."

To be content with the imitation of thinking instead of thinking itself is the main problem of today's intellectual atmosphere. In the face of those arrogant repetitions of imitations of old concepts, thinking requires insignificance: there is an urgent need for seclusion to remember the essence of thinking; but not a show of seclusion. Thinking as an act is in need of recovering itself from being the plurality of unaccountable sentences.

According to Wittgenstein, man's most important issue is himself; not what is happening "outside". For the philosopher, the search for silence and tranquility beyond the ongoing noise and blur in the landscape dominated by externality is a priority. Indeed, the problems caused by the external are always secondary; the main thing is the self, internality that makes it possible to "confront the world in peace". Therefore, Wittgenstein is far from the "understanding" concerns peculiar to externality, where "visibility" matters. These concerns are ordinary practices of externality.

In today's situation that Wittgenstein looks at, the point that philosophy has reached as a doctrine is the plurality of seductive sentences and the noise created by this plurality, which is concerned with fascinating its interlocutor. The thing that ensures the continuity of this noise is an understanding of philosophy that consists of transferring and memorizing certain ideas. Thinking, for today, is to convey; is to repeat old philosophical sayings. A philosophical doctrine and education that takes refuge in

the power of repetition and transference and thus solidifies the “walls of incomprehensibility”, permeates our actuality. In the last instance, this study argues that thinking, philosophy as an activity should replace obscurity and complaint about the obscure state. In this manner, the “walls of incomprehensibility” stops being the fate of thinking.